

Gutat?tt?s – Szent Cecília-templom

2009 június 05. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Google Maps

Vas vármegye szívében, a Rába kiszélesed? síkságán, négy település – Rum, Zsennye, Gutaháza és Rábat?tt?s – közötti keresztúton, ma lakatlan helyen áll a középkori Gutaháza temploma. Az Árpád-kori falu az 1532. évi török hadjáratkor elpusztult, a XVII–XVIII. században újratelepült kisközséget az 1960-as években – Gutat?tt?s néven – egyesítették Rábat?tt?ssel. Ennek külterületéhez tartozik a négy falu katolikusai által ma is használt templom és temet?.
Bár az eredeti helységnév legrégibb ismert említése – Guthafelde alakban – 1406-ból való, a környék települései szerepelnek a XIII. századból fennmaradt oklevelekben. Az 1200-as évek derekán épült a szóban forgó templom is, nyilván a falu plébániai egyházaként. Véd?szentje a római ?skeresztény vértanú, Szent Cecília, akinek csak egy-két középkori hazai patrocíniumáról van biztos tudomásunk, ám egy korabeli zalai oklevélben „via, quae itur ad Sanctam Ceciliam”, azaz a Szent Cecíliához vezet? útról olvashatunk. Talán éppen a gutaházi templomhoz.
Az épület egészen az 1970-es évekig a török id?k utáni barokk helyreállítás, majd a kisebb-nagyobb újkori renoválások jegyeit viselte magán, különös formája és alaprajza azonban sejtette, hogy a falak több korábbi építési korszak részleteit rejtik. Az 1973-ban elvégzett régészeti kutatás nyomán bebizonyosodott, hogy az addig érthetetlenül hoszszú szentélyszakasz eredetileg az els? – román kori – templom hajója volt. A 9 x 6,5 méteres épületrészt agyagalapra rakott téglákból emelték, a falhálót nem fekv? sorokban, hanem halszálkás formában „sz?tték” az 1200-as évek els? felében itt dolgozott mesterek. (Sorozatunkban eddig a nagylózsi és az öskü templomoknál találkoztunk hasonló korabeli megoldásal.) Ehhez a kis templomhoz néhány évtized múltán – még mindig a XIII. században – egy tágasabb, 10,5 x 9,5 méteres hajót toldottak, nyugati végén urasági karzattal és ugyanott alatta nyíló kapuzattal. Az új és a korábbi hajó közé diadalívet emeltek, a régi szakaszból ily módon hosszú szentély keletkezett. A feltárás során b?ségesen kerültek napvilágra a román kori téglaarchitektúra finom részletei: a falsíkból ritmikusan kilép?, függ?leges díszít?lizénák, cikcakk mintával futó párkányzat és félköríves fríz; de a második szakasz nyugati homlokzatán és a sz?kület harántfalán feltárult, lépcs?zetes oromban végz?d? vakárkádok téglarakása már a gótikus stílus beköszöntét jelzi. A középkori támpillérek, ablaksorok és a díszes nyugati kapuzat gazdag barokk bels?t takar. A XVIII. század 30-as éveiben az elhagyott és megrongálódott templomot az akkori földbirtokos és kegyúr Senyei család tataroztatta. Újraboltozták a hajót és a szentélyt, amelyeknek mennyezetét azután – 1771–72-ben – id?sebb Dorfmeister István festette ki a vértanú Szent Cecília legendájának jeleneteivel. Ugyan? készítette a f?oltár olajképeit is. Az 1976-ra befejez?dött m?emléki helyreállítás nyomán meglep?en széppé varázsolt gutat?tt?si templom mégis mostoha sorsra jutott: az országos f?utak elkerülik, a közeli Magyarszecs?d, Ják, Csempeszkopács országosan is ismert látnivalói elvonják t?le az érdekl?d?ket, lakott területen kívül, szerényen félrehúzódva csak kevesen látogatják meg.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló